Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru dezvoltare regională

2026/2027(INI)

23.6.2026

PROIECT DE RAPORT

„Politica de coeziune - forța motrice a punerii în aplicare a Agendei UE pentru orașe”
(2026/2027(INI))

Comisia pentru dezvoltare regională

Raportor: Denis Nesci

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....8

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

„Politica de coeziune - forța motrice a punerii în aplicare a Agendei UE pentru orașe” (2026/2027(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere articolele 14, 174, 175, 177 și 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (Regulamentul privind dispozițiile comune),

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispoziții specifice pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă,

– având în vedere programul URBACT pentru cooperare urbană durabilă, elaborată în 2002,

– având în vedere Noua Cartă de la Leipzig – Puterea transformatoare a orașelor pentru binele comun, adoptată la reuniunea ministerială informală privind chestiunile urbane din 30 noiembrie 2020,

– având în vedere Agenda teritorială 2030 – un viitor pentru toate teritoriile, adoptată la reuniunea informală a miniștrilor responsabili cu amenajarea teritoriului, dezvoltarea teritorială și/sau coeziunea teritorială din 1 decembrie 2020,

– având în vedere Acordul de la Ljubljana din 26 noiembrie 2021, care consolidează Agenda urbană a UE, stabilită la Amsterdam la 30 mai 2016,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 15 septembrie 2021 intitulată „Noul Bauhaus european - Frumos, durabil, pentru toți” (COM(2021)0573),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 3 decembrie 2026 intitulată „O Agendă a UE pentru orașe: motor al creșterii și prosperității” (COM(2025)0739),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 16 decembrie 2026 intitulată Planul european privind locuințele la prețuri accesibile” (COM(2025)1025),

– având în vedere rezoluția sa din 9 septembrie 2015 referitoare la dimensiunea urbană a politicilor UE (2014/2213(INI))[1],

– având în vedere rezoluția sa din 3 iulie 2018 referitoare la rolul orașelor în cadrul instituțional al Uniunii (2017/2037(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 20 mai 2021 referitoare la inversarea tendințelor demografice în regiunile Uniunii utilizând instrumentele politicii de coeziune (2020/2039(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 15 februarie 2022 referitoare la provocările cu care se confruntă zonele urbane în perioada post-COVID-19 (2021/2075(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 14 septembrie 2022 referitoare la noul Bauhaus european (2021/2255(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 9 mai 2023 referitoare la noul cadru al UE pentru mobilitatea urbană (2022/2023(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 8 mai 2025 referitoare la Al nouălea raport privind coeziunea economică și socială (2024/2107(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 10 septembrie 2025 referitoare la rolul investițiilor din cadrul politicii de coeziune în soluționarea actualei crize a locuințelor (2024/2120(INI)),

– având în vedere rezoluția sa din 10 martie 2026 referitoare la criza locuințelor în Uniunea Europeană, cu scopul de a propune soluții pentru locuințe decente, sustenabile și la prețuri accesibile (2025/2070(INI)),

– având în vedere propunerea Comisiei din 16 iulie 2025 de regulament al Consiliului de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2028-2034 (COM(2025)0571),

– având în vedere rezoluția sa din 28 aprilie 2026 referitoare la propunerea de regulament al Consiliului de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2028-2034 [COM(2025)0571 – C10-0000/2025 – 2025/0571R(APP)]

– având în vedere Raportul anual pe 2025 al Comitetului Regiunilor privind starea

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015IP0307

regiunilor și orașelor,

– având în vedere avizul... 2026 al Comitetului Regiunilor din ...,

– având în vedere avizul... 2026 al Comitetului Economic și Social European,

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru dezvoltare regională (A10-0000/2026),

A. întrucât locuitorii orașelor și ai altor zone urbane reprezintă aproximativ trei sferturi din populația UE;

B. întrucât orașele joacă un rol central pentru vitalitatea economică și socială a Europei, iar dezvoltarea lor durabilă este ghidată de instrumente-cheie ale UE, cum ar fi Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Agenda urbană a UE;

C. întrucât zonele urbane se confruntă cu noi provocări, printre care cele generate de afluxul de populație în orașe și de creșterea prețurilor locuințelor;

D. întrucât politica de coeziune a UE ar trebui să contribuie la o piață a locuințelor accesibilă și la prețuri abordabile pentru toate persoanele din UE, în special pentru familii și tineri;

E. întrucât Agenda UE pentru orașe prezintă viziunea, politicile și un set de acțiuni ale Uniunii Europene aplicabile orașelor de toate dimensiunile;

F. întrucât Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană joacă un rol esențial în responsabilizarea orașelor, oferind sprijin financiar, promovând inovarea și consolidând capacitatea de a pune în aplicare dezvoltarea urbană în întreaga Uniune Europeană;

G. întrucât succesul Agendei depinde de implicarea semnificativă a orașelor în procesul de elaborare a politicilor, printr-o abordare bazată pe realitatea zonei și o guvernanță eficace pe mai multe niveluri, în conformitate cu principiul parteneriatului;

H. întrucât consolidarea capacității administrative necesită proceduri administrative simplificate, asistență tehnică specifică și mecanisme de dezvoltare a capacităților adaptate orașelor de toate dimensiunile;

I. întrucât propunerea de planuri de parteneriat național și regional (PPNR) nu recunoaște în mod adecvat rolul strategic al orașelor,

Orașele ca actori-cheie ai Uniunii și piloni ai politicii de coeziune

1. salută comunicarea Comisiei Europene intitulată „O Agendă a UE pentru orașe: motor al creșterii și prosperității”, care definește un cadru global pentru dezvoltarea urbană în Uniunea Europeană;

2. reamintește rezultatele obținute de-a lungul timpului, de la Pactul de la Amsterdam la Agenda teritorială 2030;

3. subliniază că orașele se află în prima linie în fața provocărilor europene majore și, prin urmare, trebuie să fie nu numai promotori, ci și actori în procesul de elaborare a politicilor europene;

4. salută evaluarea la jumătatea perioadei a politicii de coeziune, care a făcut posibilă realocarea eficientă a resurselor către prioritățile emergente; salută, de asemenea, inițiativele care au în vedere principiul „dreptul de a rămâne pe teritoriu”, insulele, regiunile de coastă și regiunile ultraperiferice;

5. recunoaște rolul orașelor ca motoare ale creșterii economice, ale inovării, culturii, educației și competitivității europene, precum și ca centre de atragere a talentelor, investițiilor și activităților economice;

6. evidențiază că coeziunea socială și teritorială este o componentă esențială a dezvoltării urbane durabile;

7. subliniază rolul orașelor în consolidarea securității;

8. recunoaște că criza locuințelor este una dintre principalele priorități politice; subliniază rolul central al autorităților locale în elaborarea unor strategii privind spațiul locativ eficiente și salută viitorul Plan european privind locuințele la prețuri accesibile;

9. subliniază importanța principiului „dreptul de a rămâne pe teritoriu”, adică dreptul persoanelor de a alege să trăiască, să lucreze și să își construiască viitorul în teritoriile pe care le consideră acasă;

10. evidențiază rolul orașelor în furnizarea de servicii esențiale de calitate, inclusiv de transport, educație, asistență medicală și servicii legate de ocuparea forței de muncă; solicită promovarea investițiilor în mobilitatea sustenabilă, în sistemele de transport public și în siguranța spațiilor publice, acordându-se o atenție specială femeilor și grupurilor vulnerabile;

11. recunoaște rolul sportului ca instrument de promovare a sănătății, a bunăstării și a incluziunii sociale;

12. subliniază potențialul inovării, al digitalizării și al IA de a îmbunătăți planificarea urbană, eficiența energetică, calitatea aerului, mobilitatea, serviciile publice, inclusiv serviciile de sănătate;

13. reamintește că este nevoie să se susțină cercetarea și dezvoltarea de soluții inovatoare pentru prevenirea și gestionarea dezastrelor naturale;

Viitoarele provocări: o agendă a UE care să răspundă nevoilor orașelor

14. constată că succesul Agendei UE pentru orașe depinde de rolul orașelor în toate etapele procesului decizional; invită Comisia și statele membre să consolideze principiul parteneriatului și guvernanța pe mai multe niveluri, asigurând un rol structurat pentru autoritățile locale și regionale în elaborarea, programarea și punerea în aplicare a politicilor europene;

15. subliniază că trebuie întărită capacitatea administrativă a orașelor și simplificat accesul la finanțarea europeană;

16. invită Comisia să dezvolte viitoarea platformă pentru orașe ca un veritabil ghișeu unic european care să colecteze informații despre finanțarea disponibilă, asistența tehnică, sprijinul pentru proiectare și schimbul de bune practici pentru a transforma ideile de proiecte în investiții concrete;

17. subliniază că viitorul cadru financiar multianual (CFM) trebuie să asigure resurse suficiente pentru o dezvoltare urbană durabilă; invită statele membre să dea dovadă de mai multă ambiție în alocarea resurselor dedicate orașelor în cadrul viitoarelor planuri de parteneriat național și regional și al Mecanismului UE, reamintind că, în perioada 2021-2027, s-a indicat să se aloce în acest scop un minim de 8 % din resursele FEDR;

18. subliniază rolul-cheie al Inițiativei europene privind dezvoltarea urbană și al Programului URBACT în sprijinirea inovării, a experimentării, a consolidării capacității administrative și a schimbului de bune practici între orașe;

19. evidențiază că sprijinul pentru orașe trebuie asigurat nu numai prin politica de coeziune, ci și prin alte instrumente ale Uniunii, inclusiv Fondul european pentru competitivitate, Orizont Europa, Erasmus+ și AgoraEU; încurajează, de asemenea, utilizarea parteneriatelor public-privat pentru a mobiliza investiții suplimentare;

20. subliniază valoarea investițiilor teritoriale integrate (ITI);

21. solicită să se acorde o atenție deosebită orașelor mici și mijlocii, orașelor insulare, orașelor de coastă și zonelor interioare, recunoscând dificultățile demografice, economice și teritoriale specifice cu care se confruntă acestea și asigurându-le un acces adecvat la finanțare europeană și la oportunități de dezvoltare;

22. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezentul raport pornește de la premisa că orașele și zonele urbane reprezintă în prezent nucleul economic, social și productiv al Uniunii Europene.
Aproximativ trei sferturi dintre europeni locuiesc în zone urbane, iar în orașe se concentrează principalele provocări cu care se confruntă Europa: accesul la locuințe, competitivitatea economică, presiunea energetică, incluziunea socială, securitatea, mobilitatea, reziliența și tranziția digitală. În același timp, orașele sunt și locurile în care sunt puse în aplicare majoritatea politicilor europene și în care pot apărea soluții inovatoare care pot fi reproduse în întreaga Uniune.

Raportul salută noua Agendă a UE pentru orașe prezentată de Comisia Europeană, recunoscând valoarea unui cadru de politică care vizează consolidarea dimensiunii urbane a politicilor europene. În particular, este recunoscut rolul central jucat de politica de coeziune și de instrumentele europene dedicate dezvoltării urbane durabile, care au contribuit la sprijinirea investițiilor, a inovării și a rezilienței în teritoriile urbane în ultimii ani.

Raportul mai pune în lumină rezultatele importante obținute deja prin evaluarea la jumătatea perioadei a politicii de coeziune propusă de Comisia Europeană, care a permis statelor membre să se adapteze rapid la prioritățile apărute în ultimii ani. În special, realocarea resurselor către sectoare strategice, cum ar fi locuințele la prețuri accesibile, tranziția energetică, infrastructura, gestionarea apei, competitivitatea și reziliența, a permis consolidarea sprijinului acordat orașelor și cetățenilor europeni în contextul suprapunerii crizelor și al noilor presiuni economice și sociale.

Deși salută abordarea Comisiei, raportul subliniază necesitatea de a întări și mai mult rolul orașelor în guvernanța europeană. Autoritățile locale și regionale nu pot fi considerate doar responsabile de aplicarea politicilor europene, ci trebuie recunoscute ca actori veritabili în procesul de elaborare a politicilor. Orașele reprezintă nivelul de guvernare cel mai apropiat de cetățeni și locul în care o parte importantă a investițiilor europene sunt valorizate în practică.

Din acest motiv, principiul parteneriatului și guvernanța pe mai multe niveluri trebuie aplicate mai concret și mai eficace, asigurând o implicare structurată și permanentă a orașelor în procesele decizionale europene, inclusiv în cadrul viitoarelor planuri de parteneriat național și regional.

Raportul exprimă totodată preocuparea cu privire la faptul că actuala propunere de planuri de parteneriat național și regional nu recunoaște suficient dimensiunea urbană și nu oferă garanții adecvate pentru implicarea orașelor în programarea și executarea investițiilor. În realitate, este esențial ca statele membre să asigure implicarea efectivă a autorităților urbane, astfel încât prioritățile europene să poată fi adaptate la nevoile concrete ale teritoriilor printr-o abordare cu adevărat bazată pe realitatea zonei.

Unul dintre subiectele centrale abordate de raport este criza locuințelor, care este în prezent una dintre principalele urgențe sociale și economice din orașele europene. Dificultatea tot mai mare de a avea acces la locuințe la prețuri abordabile agravează inegalitățile sociale și teritoriale, afectând în mod negativ mobilitatea forței de muncă, competitivitatea economică și coeziunea socială. În acest scop, raportul salută Planul european privind locuințele la prețuri

accesibile anunțat de Comisie și sprijină necesitatea de a mobiliza atât investiții publice, cât și capital privat, inclusiv prin parteneriate public-privat și instrumente ale politicii de coeziune.

În acest context, am dori să reamintim importanța principiului „dreptul de a rămâne pe teritoriu”, subliniat recent și de Comisia Europeană, care este dreptul cetățenilor de a putea continua să locuiască, să lucreze și să își construiască viitorul în teritoriile pe care le consideră acasă.
A locui undeva acoperă aspecte variate precum accesul la servicii, calitatea relațiilor sociale și posibilitatea ca persoanele să participe pe deplin la viața comunității.
Asigurarea unor locuințe accesibile, a unor servicii de calitate, a oportunităților economice și a unei infrastructuri eficiente este esențială nu numai pentru consolidarea coeziunii sociale, ci și pentru combaterea excluziunii teritoriale, a izolării sociale a tinerilor și a depopulării.
Aceste condiții reprezintă o condiție prealabilă fundamentală pentru abordarea provocării demografice cu care se confruntă multe orașe europene, sprijinind formarea de noi familii, ajutând tinerii să rămână în regiuni și contribuind la crearea unui mediu mai favorabil pentru rata natalității și reînnoirea generațiilor.
Prin urmare, coeziunea relațională și bunăstarea socială bazată pe comunitate trebuie integrate în strategiile urbane, planificarea și întreținerea infrastructurii de proximitate fiind o componentă structurală și nu un accesoriu. Orașele trebuie să aibă capacitatea de a oferi condiții de viață sustenabile și accesibile, în special tinerilor, familiilor și grupurilor vulnerabile.

Raportul mai evidențiază că chestiunea locuințelor trebuie tratate printr-o abordare integrată, care să includă nu numai construirea de noi locuințe, ci și modernizarea parcului imobiliar existent, respectând în același timp particularitățile teritoriale și principiile noului Bauhaus european. Orașele răspund nevoilor concrete ale cetățenilor; de aceea, trebuie să joace un rol central în elaborarea și punerea în aplicare a acestor strategii.
În paralel, raportul subliniază importanța asigurării unor servicii urbane esențiale de calitate, inclusiv a transporturilor, a educației, a asistenței medicale, a ocupării forței de muncă și a spațiilor publice sigure. Orașele sunt centre esențiale pentru mobilitate, productivitate economică și acces la oportunități, dar se confruntă cu provocări tot mai mari legate de congestionarea urbană, securitate și presiunea asupra infrastructurii publice. Din acest motiv, raportul sprijină investițiile specifice în mobilitatea durabilă, nodurile multimodale și sistemele de transport public eficiente și accesibile.

Securitatea urbană, atât cea reală, cât și cea percepută, este un alt element central. Calitatea proiectării urbane și a infrastructurii publice poate contribui în mod semnificativ la creșterea siguranței cetățenilor și a calității vieții în orașe, inclusiv prin spații publice accesibile, iluminat adecvat și transport sigur, cu precădere pentru persoanele vulnerabile și femei, care sunt adesea victime ale agresiunii. Un oraș sigur favorizează coeziunea socială, participarea democratică și calitatea vieții.

Raportul recunoaște rolul sportului ca instrument de promovare a sănătății, de incluziune socială și de participare a tinerilor și subliniază importanța asigurării unei infrastructuri sportive accesibile și de calitate în orașele de toate dimensiunile.

El tratează totodată rolul inovării, al digitalizării și al noilor tehnologii în viitorul orașelor europene. Utilizarea inteligenței artificiale și a instrumentelor digitale avansate poate contribui la îmbunătățirea planificării urbane, a eficienței energetice, a furnizării de asistență

medicală, a monitorizării și gestionării traficului, a calității aerului, precum și a gestionării serviciilor publice, făcând orașele mai inteligente, mai durabile și mai reziliente. În același timp, este esențial ca dezvoltarea și utilizarea inteligenței artificiale să mențină o abordare centrată pe factorul uman, plasând persoanele, drepturile cetățenilor și îmbunătățirea calității vieții în centrul inovării tehnologice.

De asemenea, este esențial să se sprijine cercetarea și dezvoltarea de soluții avansate pentru prevenirea și gestionarea dezastrelor naturale și a fenomenelor climatice extreme, care afectează tot mai mult teritoriile europene. Investițiile în reziliența urbană și în capacitatea de adaptare a orașelor reprezintă o prioritate strategică pentru securitatea cetățenilor și durabilitatea dezvoltării teritoriale.

Un alt aspect esențial se referă la consolidarea capacității administrative a orașelor, în special a celor mici și mijlocii, care se confruntă adesea cu dificultăți mai mari în accesarea finanțării europene și planificarea intervențiilor. Prin urmare, raportul subliniază necesitatea de a reduce birocrația, de a simplifica procedurile și de a îmbunătăți coordonarea dintre instrumentele și programele europene, evitând fragmentarea și suprapunerile. În acest context, este binevenită ideea unei platforme europene dedicate orașelor. Acest instrument ar trebui să evolueze către un veritabil ghișeu unic european pentru autoritățile orășenești, care să concentreze într-un punct unic de acces toate oportunitățile de finanțare disponibile la nivel european, serviciile de asistență tehnică, activitățile de consolidare a capacităților și instrumentele pentru schimbul de bune practici. Scopul ar trebui să fie acela de a sprijini administrațiile locale pe parcursul întregului ciclu de viață al proiectelor, facilitând transformarea ideilor în acțiuni concrete în beneficiul cetățenilor. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită orașelor mici și mijlocii, orașelor insulare și teritoriilor rurale, care se confruntă cu provocări suplimentare și au adesea o capacitate administrativă limitată și mai multe dificultăți în accesarea fondurilor europene.

Raportul sprijină, de asemenea, consolidarea instrumentelor europene dedicate dezvoltării urbane, cum ar fi Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană și URBACT, recunoscând valoarea acestora în sprijinirea inovării, a consolidării capacităților, a schimbului de bune practici și a cooperării între orașele europene. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită orașelor mici și mijlocii, care reprezintă o parte esențială a structurii teritoriale europene, dar care au adesea o capacitate administrativă și financiară mai redusă. În acest context, promovarea rețelelor de orașe și a proiectelor comune poate facilita accesul la fondurile europene și poate amplifica cooperarea teritorială.

În cele din urmă, raportul reiterează că viitoarea politică de coeziune și cadrul financiar multianual 2028-2034 vor trebui să asigure resurse adecvate pentru dimensiunea urbană. Politica de coeziune continuă să fie principalul instrument european de investiții care vine în ajutorul orașelor și trebuie să păstreze o puternică dimensiune teritorială, adaptată caracteristicilor și nevoilor specifice ale regiunilor.

În acest context, propunerea Comisiei reprezintă un punct de plecare important, dar dimensiunea urbană va trebui întărită și mai mult în viitoarele instrumente financiare europene. Subliniază cu precădere că este nevoie să se asigure un nivel adecvat de alocare pentru orașe și în cadrul viitoarelor planuri de parteneriat național și regional și al Mecanismului UE, evitând ca flexibilitatea oferită de noua arhitectură financiară să conducă la o reducere a investițiilor în dezvoltarea urbană.

Prin urmare, raportul invită statele membre să dea dovadă de mai multă ambiție în alocarea resurselor dedicate politicilor urbane, recunoscând rolul strategic al orașelor pentru coeziunea socială, competitivitatea europeană și inovare.

În cele din urmă, este esențial să se simplifice accesul la fondurile europene, reducând fragmentarea și suprapunerile dintre instrumentele financiare, pentru a permite autorităților locale, în special orașelor mici și mijlocii, să utilizeze mai eficient oportunitățile disponibile.